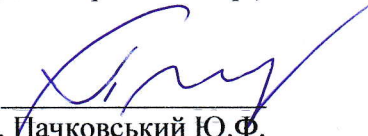

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет: історичний
Кафедра: соціології

Затверджено
на засіданні кафедри соціології
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.)

Завідувач кафедри
д.с.н., проф. Пачковський Ю.Ф.

**Силабус з навчальної дисципліни «Науковий семінар»,
що викладається в межах освітньо-наукової програми
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності 054 Соціологія**

Львів 2019 р.

**Силабус нормативної навчальної дисципліни «Науковий семінар»
2019/2020 навчального року**

Назва дисципліни	Науковий семінар
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра соціології історичного факультету
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 Соціальні та поведінкові науки, 054 Соціологія
Викладач дисципліни	Черниш Наталія Йосипівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціології історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка
Контактна інформація викладача	nchernysh@gmail.com ; natalya.chernysh@lnu.edu.ua
Консультації з наукового семінару відбуваються	<i>Аудиторні консультації:</i> щоп'ятниці, 13:30-15:00 (вул. Університетська, 1, головний корпус Львівського національного університету імені Івана Франка, історичний факультет, III поверх, ауд. № 319, а також за попередньою домовленістю там само. <i>Онлайн-консультації:</i> через Skype; за допомогою попередньої домовленості. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту Черниш Н.Й. або телефонувати; моб. тел. (067) 1767 184
Сторінка дисципліни	https://clio.lnu.ua/research/postgraduate-phd-and-doctoral-studies
Інформація про дисципліну	Специфіка дисципліни «Науковий семінар» полягає у тому, що вона викладається протягом 1-7 семестрів навчання, на неї загалом відведено 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). За нею передбачено проведення щомісяця одного (у 1-6 семестрах) – двох (у 7 семестрі) аудиторних семінарських занять. Науковий семінар є завершальною нормативною дисципліною зі спеціальності 054 Соціологія для освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії (PhD).
Коротка анотація курсу	Дисципліну розроблено таким чином, аби виробити знання, навички і вміння проведення наукового пошуку аспірантів та узагальнення його результатів у вигляді дисертаційної роботи. Тому представлено як огляд методології та методів наукових досліджень, так і процесів, процедур та інструментів, які потрібні для їхнього здійснення.
Мета та цілі курсу	<i>Метою</i> вивчення нормативної дисципліни «Науковий семінар» є формування загальних та професійних компетентностей аспірантів з акцентом на оволодінні ними методологією та методикою науково-дослідної роботи на рівнях загальної соціологічної теорії, теорії

	<p>середнього рівня, конкретно-соціологічного дослідження в їхній органічній єдності. Цілями є вдосконалення фахових компетенцій в галузі самостійної наукової роботи згідно з вимогами до написання і оформлення дисертаційного дослідження; вироблення чіткого бачення етапів роботи над дисертацією починаючи від вибору/уточнення теми, дизайнування програми і до публічного відкритого захисту положень наукової новизни дисертанта; формування теоретичної основи дисертаційної роботи та її апробація в авторському соціологічному дослідженні; процедури аналізу, інтерпретації та узагальнення отриманої соціологічної інформації; формулювання положень новизни і висновків; підготовка до захисту дисертації.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література: Черниш Н. Соціологія сьогодення: тенденції та перспективи розвитку // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2017. № 4. С. 5-21; Черниш Н.І. Стан сучасного загальносоціологічного теоретизування: глобальний досвід і локальні специфікації // Український соціум. 2018. № 1 (64). С. 19-32; Черниш Н.І. Українська соціологія в пошуках загальної теорії в умовах міждисциплінарності // Український соціум. 2019. № 2 (69). С. 9-34.</p> <p>Бобилев В. П. Методологія та організація наукових досліджень: підручник / Бобилев В.П., Іванов І.І., Проїдак Ю. С.; Нац. металург. акад. України. Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2014. 643 с.</p> <p>Шевців Л.Ю. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Науковий семінар» // Львів: ВЦ ЛНУ, 2016. 88 с.</p> <p>Національна рамка кваліфікацій-2019. Рівні Національної рамки кваліфікацій (код доступу: https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionakna-ramka-kvalifikatsiy)</p> <p>Додаткова література:</p> <p>Адаменко В.І. Основи наукових досліджень. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 188 с.</p> <p>Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: Сум ДПУ, 2016. 260 с. (доступно в електронному варіанті).</p> <p>Колмогоров Ю.Н., Сергеев А.П., Тарасов Д.А., Арапова С.П. Методы и средства научных исследований. Учеб пособие. Екатеринбург: Изд-во Уральс. ун-та, 2017. 152 с. (доступно в електронному варіанті).</p> <p>Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб.: реком. МОН України для ВНЗ. К.: Кондор, 2009. 206 с.</p> <p>Методологія та організація наукових досліджень: підручник / С. М. Головань та ін.; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. 330 с.</p> <p>Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. [уклад. Ігор Вдовичин]. Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 247 с.</p> <p>Новиков А.М., Новиков Д.А. Методология научных исследований. М.: Либроком, 2010. 280 с. (доступно в електронному варіанті).</p> <p>Шишка Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт: навч. посіб. / Р. Б. Шишка. Х.: Еспада, 2007. 368 с.</p>

	<p>Ресурси Інтернету: Сайт Міністерства освіти і науки України: www.osvita.org.ua Бібліотеки в Україні: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3 Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua/ Бібліотеки та науково-інформаційні центри України: http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html Електронно-бібліотечна система «Знаніум»: http://znanium.com Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника: http://www.library.lviv.ua Вікіпедія (вільна енциклопедія): http://uk.wikipedia.org Довідково-інформаційний портал Sociosite: www.sociosite.net Інформаційний і пошуковий портал з соціальних наук: Social Science Hub: www.sshub.com Science Information Gateway (SOCIG): www.sosig.ak.uk Liens Socio: http://www.liens-socio.org Socioland: https://www.sozioland.de Каталог програмного забезпечення і баз даних для соціологів: http://www.stat.washington.edu/raftery/Research/Soc/soc_software.html Міжнародна база даних ЮНЕСКО з соціальних наук (інституції, персоналії) DARE: www.databases.unesco.org/dare/form.shtml Бази даних наукової періодики і книг: www.jstor.org; www.proquestdirect.com; www.ebsco.com Архів Європейського соціального дослідження: http://ESS.nsd.uib.no</p>
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	64 годин семінарських занять та 56 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу аспірант буде знати : - теоретико-методологічні основи проведення наукових досліджень в галузі соціології; - принципи формування нових знань в умовах міждисциплінарності та розповсюдження методологічних поворотів; - структуру сучасного соціологічного знання та органічний взаємозв'язок його компонентів; - головні етапи розвитку соціологічного знання, класичні і некласичні, традиційні та сучасні метапарадигми, парадигми, теорії та концепції включно з обраними в якості теоретичних джерел дисертації; - способи аплікування теоретичних положень з обсягу світової соціологічної думки до вивчення сучасних українських соціокультурних реалій; - процедури формування на цій основі теоретичної бази дисертаційного дослідження; - основні джерела інформації щодо новітніх соціологічних теорій і методів в іноземній періодичній літературі, способи її накопичення, аналізу та використання у власному дисертаційному дослідженні,

	<p><i>а також:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -класичні (кількісні та якісні, вербальні) та новітні (пост-класичні та пост-якісні, невербальні, візуальні) методи соціологічних досліджень та правила роботи з ними; -принципи розробки програми конкретно-соціологічного дослідження в єдності її методологічної та методичної частин; -традиційні і сучасні методи обробки соціологічних даних та представлення їхніх результатів; -правила формулювання положень наукової новизни та висновків дисертаційної роботи; <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -узагальнювати наявні результати новітніх досліджень, одержаних вітчизняними та зарубіжними дослідниками, виявляти перспективні напрямки, що обіцяють суттєве прирощення соціологічного знання; -визначати практичну актуальність і теоретичну значущість обраної теми наукового дослідження; -розробляти програму власного емпіричного дослідження, виділяти етапи проведення та реалізувати її на практиці; - узагальнювати і представляти результати здійсненого дослідження у дисертаційній роботі, а також у вигляді статей або виступів, написання тез доповідей, апробації у виступах на наукових та науково-практичних конференціях; -працювати у команді, розробляти спільні міні-проекти та здійснювати їхню презентацію у відкритому суспільному просторі, в тому числі у соціальних мережах; -здійснювати моніторинг і оцінювання соціальних проектів, соціологічний супровід їхнього запровадження; -розробляти практичні рекомендації з вдосконалення державних соціальних програм, ініціатив органів місцевого самоврядування та територіальних громад, розвитку громадянського суспільства на місцевому, регіональному та загальноукраїнському рівнях з потенційним виходом на міжнародний рівень.
Ключові слова	Науково-дослідна робота, методологія та методи науково-дослідної роботи, теоретична основа дисертації, програма соціологічного дослідження, наукова новизна.
Формат курсу	Очний/дистанційний
Теми/ семестрові модулі	<p>Семестровий модуль 1. Мета і завдання наукового семінару, його роль у формуванні фахових компетенцій аспірантів. Методологія та методика наукового пошуку в соціології.</p> <p>Семестровий модуль 2. Структура дисертаційної роботи та взаємозв'язок її складових.</p> <p>Семестровий модуль 3. Формування теоретичної основи дисертації. Соціологічна концептуалізація та моделювання.</p> <p>Семестровий модуль 4. Методологія і методи соціологічного дослідження з теми кандидатської дисертації. Програма авторського соціологічного дослідження, її компоненти та етапи реалізації.</p>

	<p>Семестровий модуль 5. Аналітичні процедури опрацювання отриманої соціологічної інформації та вторинного аналізу баз даних.</p> <p>Семестровий модуль 6. Оформлення результатів науково-дослідної роботи аспіранта. Формулювання положень наукової новизни дисертації та загальних висновків.</p> <p>Семестровий модуль 7. Порядок і правила підготовки тексту дисертації, оформлення таблиць і графіків, представлення додатків. Підготовка до публічного захисту дисертаційної роботи.</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Підсумковий контроль - залік за результатами роботи у 1-7 семестрах. Кінцева форма – представлений текст / попередній варіант тексту дисертаційної роботи.</p>
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу аспіранти потребують базових знань з дисциплін освітньо-професійних програм першого і другого рівнів – підготовки бакалаврів та магістрів з соціології, достатніх для сприйняття категоріального апарату методології та методики наукового пошуку, а також паралельного і поетапного набуття знань з нормативних та вибіркових дисциплін освітньо-наукової програми третього рівня – рівня підготовки PhD зі спеціальності 054 Соціологія.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Презентація; дискусія; захист індивідуального науково-дослідного завдання; відповіді на проблемні імітаційні запитання з їхнім наступним обговоренням; розгляд і обговорення кейсів як на загальну тематику, так і пов'язаних із темою дисертаційної роботи; проектно-орієнтоване навчання.</p>
Необхідне обладнання	<p>Вивчення курсу не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.</p>
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: 1-6 модулі – по 12 балів кожен; максимум 72 бали; 7 модуль – 28 балів максимально. Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що аспіранти виконають декілька видів письмових робіт (відповіді на питання модулів, індивідуальних науково-дослідних завдань, есе, вирішення кейсу, рецензія на монографію у вітчизняних джерелах та/або статтю в іноземних періодичних виданнях).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи аспірантів будуть їхніми оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших аспірантів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що аспіранти відвідають усі настановчі лекції і семінарські заняття курсу.</p>

	<p>Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття з поважних причин. У будь-якому випадку аспіранти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених навчальною дисципліною.</p> <p>Література. Уся література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Аспіранти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні та самостійній роботі. При цьому обов'язково враховуються присутність аспірантів на настановчих заняттях та їхня активність під час такого заняття; не заохочується користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням, а також списування та плагіат у текстах статей та дисертаційної роботи, несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.</p> <p>Додаткова інформація про форми оцінювання цієї навчальної дисципліни відповідно до компетентностей міститься у Робочій програмі курсу. Режим доступу: https://clio.lnu.ua/research/postgraduate-phd-and-doctoral-studies</p>
<p>Питання до заліку/іспиту</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання наукового семінару в соціології. 2. Специфіка методології наукового пошуку в соціології. 3. Теоретико-методологічні основи проведення наукових досліджень у сфері соціології. 4. Структура соціологічного знання та її сучасні модифікації. 5. Взаємозв'язок компонентів структури соціологічного знання (на прикладі конкретних кейсів із дисертаційної роботи). 6. Способи аплікування зарубіжних соціологічних теорій до вивчення сучасних українських реалій (на прикладі застосування цієї процедури до власної дисертаційної роботи). 7. Основні правила формування теоретичної основи дисертаційної роботи. Обґрунтування вибору теоретичної основи дисертаційної роботи. 8. Визначення практичної та теоретичної актуальності дисертаційної роботи. 9. Формулювання наукової проблеми, на розв'язання якої скероване дисертаційне дослідження. 10. Головні джерела інформації щодо новітніх соціологічних теорій та методів в іноземних публікаціях, способи їхнього накопичення, аналізу та використання у дисертаційному дослідженні. 11. Класичні та сучасні методи соціологічних досліджень та їхня порівняльна характеристика. 12. Обґрунтування вибору методів конкретно-соціологічного дослідження дисертаційної роботи. 13. Структура програми соціологічного дослідження та її основні складники. Взаємозв'язок методологічної та методичної частин програми.

	<ol style="list-style-type: none"> 14. Процедура теоретичної інтерпретації головних понять дослідження в методологічній частині програми (на прикладі застосування цієї процедури до власної дисертаційної роботи). 15. Практична операціоналізація головних понять дослідження в методологічній частині програми (на прикладі застосування цієї процедури до власної дисертаційної роботи). 16. Методична частина програми соціологічного дослідження, її складові, їхні характеристики та способи застосування (на прикладі авторської програми дисертаційної роботи). 17. Різновиди класичних і новітніх методів соціологічного дослідження та характеристика методів, використовуваних у дисертації. 18. Типологія інструментарію конкретно-соціологічного дослідження: традиції та сучасність. 19. Соціологічне моделювання процесу дослідження головної проблеми дисертаційної роботи (на прикладі застосування цієї процедури до власної дисертаційної роботи). 20. Методика опрацювання отриманої соціологічної інформації: способи та практичне застосування. 21. Правила формулювання висновків до теоретичної та емпіричної частини дисертаційного дослідження (на прикладі застосування цих правил до виснування у власній дисертаційній роботі). 22. Різновиди і способи формулювання положень наукової новизни дисертації (на прикладі власної дисертації). 23. Правила складання Списку джерел та наукової літератури у дисертації та стандарти його оформлення. 24. Додатки до дисертаційної роботи та їхні різновиди. 25. Соціологічна концептуалізація досліджуваних процесів і явищ та правила її здійснення і презентації (на прикладі дисертаційної роботи).
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.